

Noen eneboligområder er så godt planlagt at det er umulig å skille ut byggbare tomter uten en større omstrukturering/ omregulering. Som regel forblir slike områder strukturelt intakte, kun med mindre tilbygg og påbygg som ikke forkludrer det formmessige og typologisk bestemte hovedinntrykk.
 Ill: Tåsén, Oslo; 12247NE-525653 fra Ugland

Byggekunst i mur+betong

“NOT IN MY BACKYARD II”

av Aina Dahle

Jeg har det siste året fartet en masse over hele vårt langstrakte land og på nytt sett og nytt de storslåtte landskap med den spredte bebyggelse, men også de tetteste trebyer og de mange og ulike boligområder som omkranser våre store handels-, industri- og utdannessentre.

Vi har i Norge mange fine, enhetlige boligområder. Noen har stor tetthet, så stor tetthet at foretting er fysisk umulig uten å rive for å gi plass til nye og større hus. Vi har også mer åpne eneboligområder med plen og vegetasjon mellom husene. Noen av disse områdene er så godt planlagt at det er umulig å skille ut byggbare tomter med mindre man omstrukturerer grenselinjer og/eller fremmer omregulering. Dette har kun skjedd i helt spesielle tilfeller. Det vanlige er at de nevnte områdene forblir strukturelt intakte, kun med mindre tilbygg og påbygg som ikke forkludrer det formmessige og typologisk bestemte hovedinntrykk.

De alminnelige store og åpne boligområder rundt byene våre har et større eller mindre fortetningspo-

tensial, en ressurs for den enkelte og samfunnet og – som vi har sett av diskusjonen omkring den såkalte «småhusplanen» i Oslo – en trussel for naboen.

Plan og bygningsloven med forskrifter er et verktøy for å regulere forholdet mellom tomteeiere og det offentlige slik at det som blir bygget skjer på rimelig vis. Det finnes ingen hjemmel i plan og bygningsloven som sikrer naboer sol og utsikt. Loven baserer seg på målbare størrelser som høyde, avstand og utnyttelse, les kvadratmeter bygning i forhold til kvadratmeter tomt. Egentlig burde et regelverk ikke vært mer kompliserte enn som så, for da hadde det vært mulig å håndheve loven og forskriftene. Men, akk, vi mennesker liker å styre. Og vi styrer så alt går over styr som i Oslo. Hvor to forsøk på å regulere småhusområdene de siste ti årene har ødelagt de samme områdene og gitt grobunn for masse herk og leven mellom naboer og naboer og utbyggere der disse ikke er naboer.

Reguleringsplaner definerer områder med ulik eller blandet bygnings-

MUR+BETONG fortsetter sin kaleidoskopiske og kommenterende arkitekturspalte – med eller uten faksimiler – med Aina Dahle, professor ved AHO, Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo. Hun er kanskje bedre kjent som Einar Dahle og har i en 20-årsperiode skrevet 80 arkitekturspalter i *MUR*, er diplomarkitekt fra ETH-Zürich, har egen praksis i Oslo, har vært gjesteprofessor ved RWTH-Aachen, reiser mye og gjerne, maler akvareller og tenker og snakker fritt og høyt; noe blir det aforismer av.

typologi alt etter funksjon og bruk, og vi får den tette murbyen, nærings-, distribusjons- og industriområder samt ulike boligområder i sentrumsnære og sentrumsfjerne posisjoner.

Konflikten i Oslo handler om de 28.000 boligeiendommene i sentrumsnære områder, de såkalte «småhusområder» som ikke bare er heterogene og usammenhengende, men som også representerer svært ulikt utviklings- og fortetningspotensial. Hvis byen skal

kunne utvikle seg og innbyggerantallet økes uten at Markagrensen angripes, ja da må eksisterende byggeområder, les boligområder, fortettes. Det er da «Not in my backyard II» oppstår.

Ymse velforeninger samarbeider med en selvoppnevnt gruppe som påberoper seg «harmonisk» fortetting uaktet hva og hvor. De protesterer mot ny arkitektur og forfekter at nye hus skal se ut som – ligne på – eksisterende hus, uansett hvor gamle de måtte være.

Fortettingens problem er forventningene, eller redselen for det som skal komme. Man kan forstå at interessekonflikter gjør at særgrupperinger dannes. Men interessekonfliktene er direkte foranlediget av dårlig regelverk og håndheving av ditto. Og nå er jeg ved sakens kjerne. Den såkalte «skjønnhetsparagrafen», pbl §74.2, må fjernes straks. Byggekunsts – nå Arkitektur Ns – redaktør Ingerid Helsing Almaas er inne på det vesentlige i problemet i sin leder i BK 04 2006, men å utfordre «tolkningen av estetikkparagrafen» er ikke nok. Her må sterkere lut til. Paragrafen må fjernes fra pbl. Den har bare bidratt til håpløse konflikter, tolkningskaos, synsing og skjønn utført av mer eller mindre kompetente aktører med ikke

bare manglende faglig tyngde, men manglende politisk og praktisk teft.

Men slik skulle det ikke være, slik måtte det ikke bli. Å kalle de målbare parametre for kvantitative og de estetiske ditto for kvalitative, er å uthule begrepet kvalitet. Kvalitet betyr – og nå sier jeg det for siste gang – et sett av egenskaper, hvordan tingen er, hva den består av: *qualitas* = av hvilket slag; *qualis* = hvordan, altså på godt norsk: *beskaffenhet*. I det inngår absolutt kvantitative størrelser: hvor stor, hvor lang, hvor høy, hvor tykk osv. Å mene at disse karakteristika som forteller om tingens lengde, høyde og bredde ikke har noe med det kvalitative å gjøre, betyr nederlag for språket og vår evne til å kommunisere. Estetisk kvalitet har med å oppleve, sanse de samme tingenes egenskaper, altså: *persepsjon* og *fornemmelse* og har like mye å gjøre med utstrekning som med form, farge og stofflighet.

Problemet med estetikken er at den ikke er normativt omforent som etikken er det. Vi kan si hva god moral er, fordi begrepet moral er knyttet til en omforent etikk. Vi kan derimot ikke si hva som er «vakkert», da vi ikke har en omforent estetikk som skjønnhetsbegrepet er knyttet opp mot.

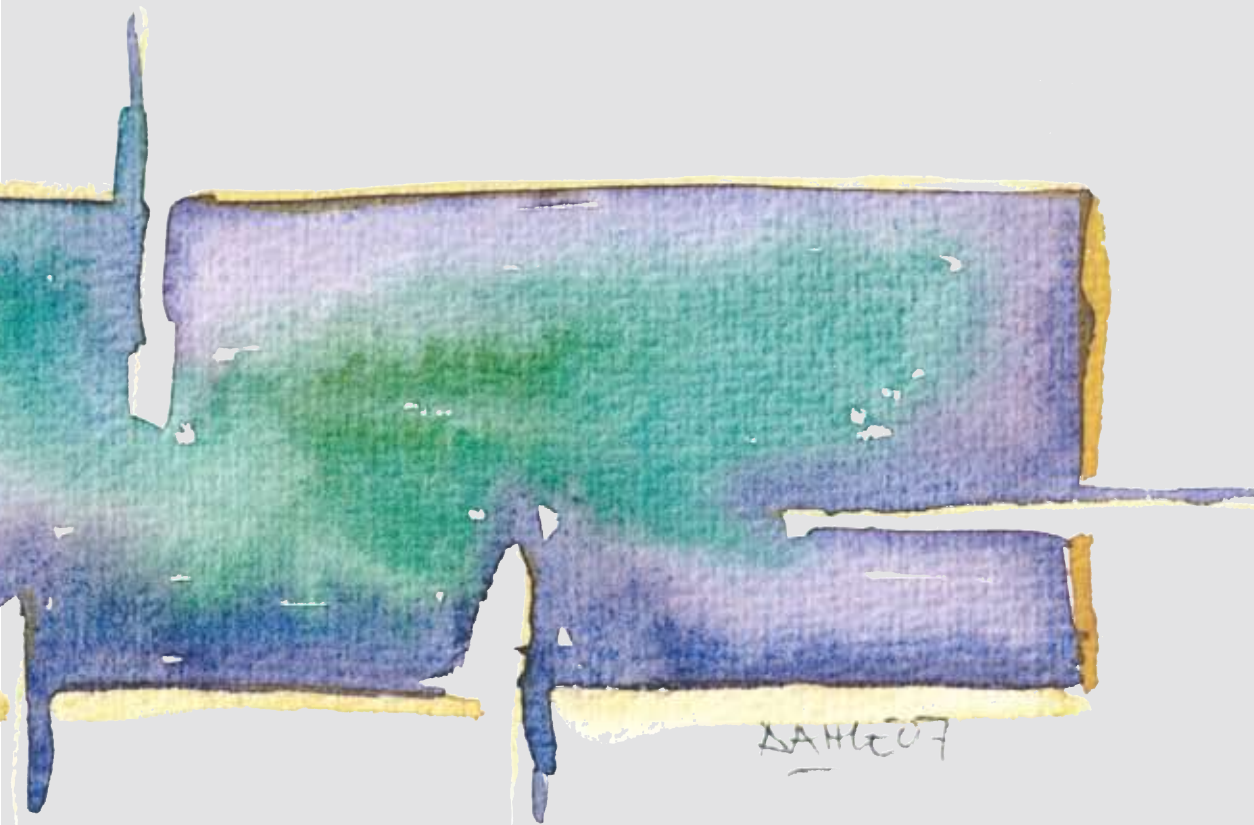
Når «skjønnhetsparagrafen» er fjernet, må regler og forskrifter være

bærere av et klart meningsinnhold. Dette betyr at man opererer med målbare størrelser og begreper som man ikke må fortolke. Det vil si at i stedet for å regulere form, reguleres typologi. Dette betyr ikke at det i enkeltsaker ikke kan stilles krav til takvinkel og fargesetting for å oppnå bestemte kvaliteter. Motsatt må man i enkeltsaker kunne gi dispensasjon når tiltaket har eller fører til åpenbare arkitektoniske kvaliteter.

Poenget med å regulere etter typologi fremfor form, er at man gjennom det sikrer seg på den ene siden mot upresise betegnelser av hus som «stedstilpasset», «av oppsluttende karakter» og på den andre siden: håpløse diskusjoner om hvorvidt en leilighetsblokk blir mindre blokk om den ser ut som en overstor enebolig.

Dagens eksempler fra Sveits og Zürich er i så måte velgjørende i all sin presisjon og enkelthet. Det ene eksemplet er en boligblokk i Zürichberg, kjent for sine overstore tomter med enorme rikmannsvillaer som heldigvis og nødvendigvis fortettes slik at flere kan ha glede av å bo sentrumsnært med godt utviklet offentlig kommunikasjon i umiddelbar nærhet.

Det andre eksemplet er en vertkaldt tomannsbolig i et eneboligområde

Not in my backyard...

i byens ytterkant, nærmere bestemt Witikon, med hus fra 1500-tallet og opp til vår tid. Men området har entydig villamessig bebyggelse med islett av gamle bondegårder. Denne to-mannsboligen som deler en sikk-sakk-vegg er spesiell og ulik alle andre hus i området. Et ekstremt hus, vil mange si. Likevel: Ikke én naboprotest! Det skulle vært i Norge, eller i Oslo. Og høyt er det også: Tre fulle etasjer og inngang i en $\frac{3}{4}$ -sokkel, altså nesten fire etasjer i front og med flatt tak! Og alle tre etasjer forsynt med glass fra gulv til tak. Med markiseduk og stores og elektrisk belysning endrer huset karakter og farge flere ganger i løpet av døgnet, og i løpet av året. Her hadde harmonifortetterne fått noe å bryne seg på!

De som vet hva harmoni betyr, vet bedre og ønsker motsetninger velkommen. Særlig de motsetninger som bringer verden fremover og gir verdi. Jeg bor gjerne i et hus fra 1500-tallet, men som arkitekt klarer jeg faktisk ikke å tegne et slik hus. Ikke vil jeg heller. Men det er en annen sak. Nei, det er nettopp det det ikke er: Det er nemlig saken. Jeg holder meg gjerne til lov og forskrift, men lar meg ikke diktere av dem som tror at harmoni betyr å være lik. «Å høre til» og «å passe sammen» er noe helt annet enn «å tilpasse

seg», rette seg etter andre. Da er man i disharmoni med sine omgivelser, ikke i velklingende samklang som et individ som uaktet uttrykk og påkledning tilhører et fargerikt felleskap.

Første skritt på veien til å gjøre hus like lite diskriminert som mennesker, er å fjerne «skjønnhetsparagrafen». All praksis har vist at den ikke er et brukbart verktøy til å sikre kvalitativt gode fysiske omgivelser, for ikke å si arkitektur, kunst, byggekunst.

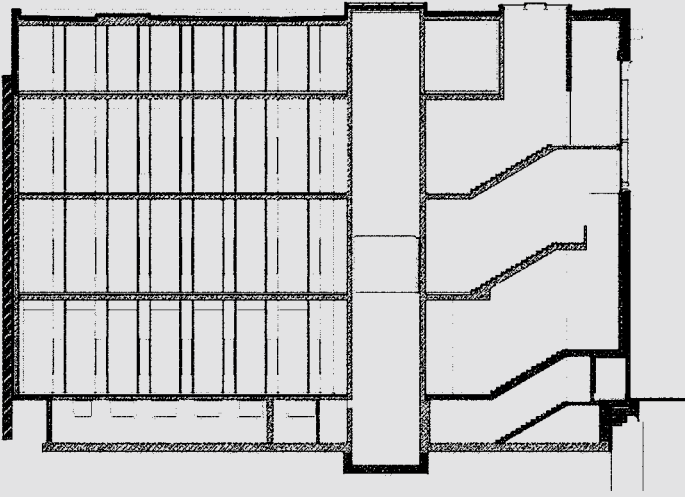
Egentlig skulle de omtalte Zürich-husene vært med i forrige nummer, som i stor grad dreide seg om den unge arkitekten Christian Kerez, født i Venezuela. I forrige nummer var han medforfatter. I dette nummer er han eneforfatter, etter at han har begynt for seg selv i tillegg til å undervise på ETH-Zürich.

Han vant nettopp arkitektkonkurransen om nytt museum i Warsawa. Der ble det protester! Mange mente at det ultramoderne og konstruktivt baserte prosjektet ikke «tilpasset» seg den klassisismen som utviklet seg under det kommunistiske styret. Men heldigvis. Polakkene har tatt til fornuffen, og museet vil bli bygget til glede for flere enn dem som bor i byen.

Det som skjer med hus i mange av de virkelig sentrumsnære områder – for

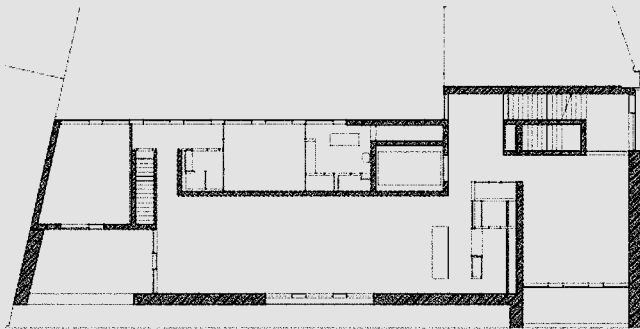
eksempel «byvillaene» i Homansbyen i Oslo – er at de ikke lenger har en funksjon tilhørende typologien. De er ikke lenger bolighus, men mer og mer foreningers klubbhus, musikkskoler, barnehage og kontorer for allehånde interesseorganisasjoner og herværende reklamebyråer og arkitektkontorer. Så i virkeligheten er bygningene blitt anautentisk skalkeskjul for annen virksomhet enn den opprinnelige. Som de mange hus i Warsawa som ble bygget opp igjen i tro kopi etter annen verdenskrig. De er ikke i dag det de en gang var.

Paul Virilio sa en gang på 80-tallet at man hadde gode grunner til å sette spørsmålsteget ved autensiteten av synlig former. Men vi liker teater – også livets – og har gjort oss til venns med kulisser og illusjonistisk scenografi. For det er det Homansbyen var den gang den ble bygget av Georg Andreas Bull m.fl.: en samling typologisk like, men formmessige meget ulike boliger, i ulike stiler, et arsenal av ikke-sammenhengende former og farger, en demonstrasjon av historismens mangfold eller forvirring. Og likevel hører de sammen. Med hjelp av springvann i forhaven og stakittgjerde og hekk mot gaten og ved at husene lå på en regulert linje i forhold nettopp til gatene.

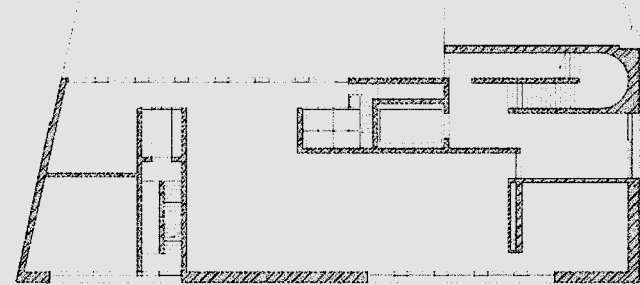

Galleri Am Kupfergraben 10, Berlin, 2007

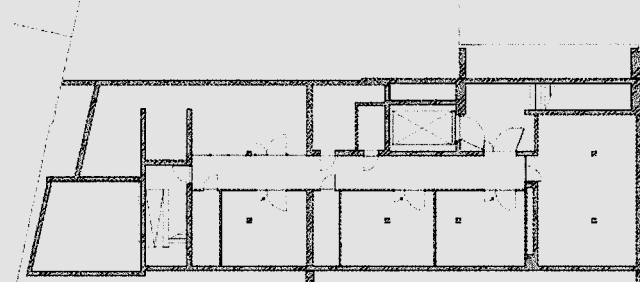
ARKITEKT: DAVID CHIPPERFIELD

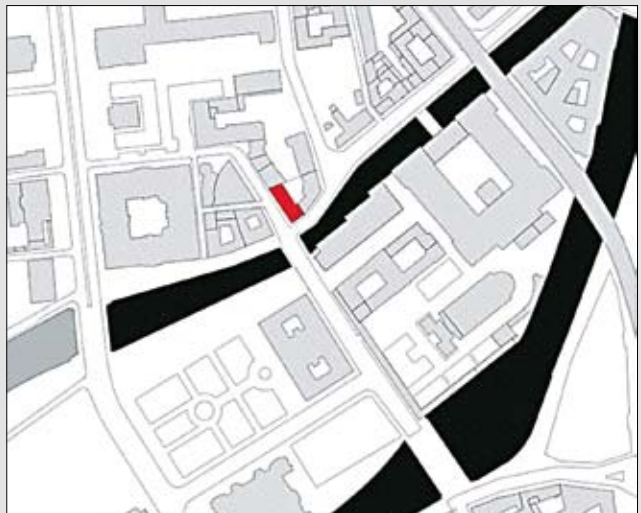
Plan 4. etasje

Plan 1. etasje

Plan kjeller

David Chipperfield bygger Berlin. Ved Kupfergraben kanal vis a vis Lustgarten med Berliner Dom, Schinkels Altes Museum og Museumsinsel med Pergamonmuseet og Nasjonalgalleriet ligger Céline og Heiner Bastians galleri.

Snart kan man fra de overstore vinduene i de dobbelthøye utstillingsrommene også skue arkadene i de nye inngangsarealene på Museumsinsel. Også disse tegnet av David Chipperfield, som med sine 150 ansatte fordelt på kontorer i London, Berlin, Milano og Shanghai snart bygger over hele verden.

Dette private galleriet med et bruttoareal på 2000 m² ble vunnet i en arkitektkonkurranse for fire år siden. MUR nr. 3–2004 presenterte 1. premieforlaget som nå kan nytes i 1:1. Det er tilsynelatende bygget som konkurranseforlaget. Men det er egentlig store disposisjonelle forskjeller; hovedformen er blitt en L, mot før et trapes. Uttrykksmessig er både de store utstillingsrommene og fasadeuttrykket bibeholdt.

Og det er nettopp spenningen mellom menneskets målestokk, representert ved teglstenen, nabohusenes vindusstørrelser (som ikke er direkte små) og de overstore vindusfelt som tilhører byens målestokk, som pirrer deg.

Men pirrer deg gjør også forholdet mellom de overstore vindusfelt mot de mektige og tette felter av tilsmurt teglsten som er murt uten synlige dillatasjonsfuger. Jeg sier tilsmurt, for ikke er teglstenen slemmet og ikke er den sekkeskurt eller vannskuret heller. Nei, gjenbrukstegl er delvis dekket av mørtel smurt på – ikke med kniv – men med selve murskjeen. Den gule tegl med islett av rødt har en varm bunnfarve som ytterligere varmes opp ved den gulaktige mørtelen i fuger og søl. Vakkert! Teglstenen både er og ikke er – tilstede med skulpturelle kvaliteter som langt overgår I. M. Peis spilloppmakeri i nabokvartalet bak Giesshaus.

Murale kvaliteter med grov stofflighet ute overtas inne av en finere

stofflighet av hvitmalt flater på puss, uaktet materialer i tak og vegger, mens gulvene er lett slipt betong. Dette gir de 5,5 meter høye rommene nøytrale og abstrakte flater som reflekterer dagslysets diagonale og ulike føringer i de fire etasjene som alle har ett eller to forskjellige sammenbundne utstillingsrom. Bli dagslyset for intenst, klappes de vertikale, innvendige vinduslemmene igjen.

Dette dreier seg om et byhus som er laget for å stille ut kunst. I toppetasjen befinner Damien Hirst seg med Enhjørningen og pillehyllene seg. Men det dreier seg også om et byhus man kan arbeide i og bo i! I tillegg til de store offentlige (og gode utstillings-) rom er det en rekke tilbaketrunkne private rom som blant annet inneholder wc som vi besøkende ikke har adgang til. Og det er langt til nærmeste vertshus...

Kilde: MUR 4 2003, studietur 2007
Foto: Aina Dahle

Bolighus i Forsterstrasse Zürich, 2005

ARKITEKT: CHRISTIAN KEREZ, ZÜRICH

I den fornemme vestvendte skråningen på oversiden av universitetet og høyskolen fikk arkitektens mor kjøpt en tomt. Han har også selv sin bolig i huset. Egentlig ville han ikke tegne for familien sin, for forrige gang han gjorde det, ble alt bare herk og leven, rot og kompromisser.

Men viktige grenseoppganger ble gjort, og arbeidet startet med den klare forutsetning at han fikk tolke program og tomt. Det er jo det arkitekten drømmer om: En byggherre som vet hva han vil og som er med å definere programmet fra a til å, og så lar arkitekten tolke drømmene, behovene, økonomien osv i forhold til tomtens kapasitet og potensial, hvori opptatt reguleringsbestemmelser og restriksjoner.

Tilsynelatende er terrenget intakt. Huset svever nærmest eterisk over bakken og vegetasjonen, frigjør seg helt fra fundamentet ved hjelp av den horisontale glasspalten som gir lys til atkomstetasjen med de omkringliggende boder og tekniske installasjoner.

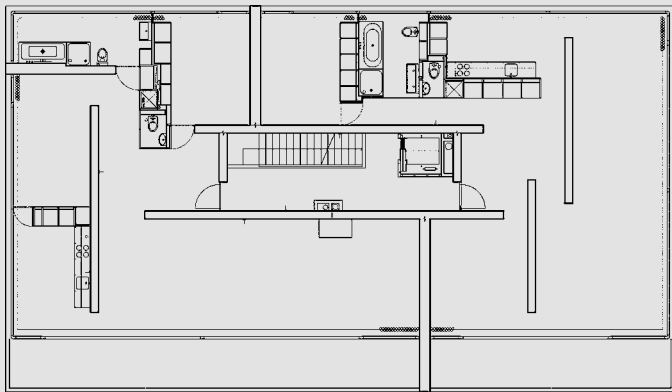
Atkomst til kjellergarasjen og inngangsetasjen skjer fra et lite snitt i skråningen opp fra veien. Bilen tar rampen ned til venstre, mens de til fots stiger rettløpstrappen til foajeen. Heisen går fra kjelleren via underetasjen (inngangsetasjen) til tredje etasje, til sammen fem plan. Toppeetasjen er én stor leilighet, mens de to lavere etasjene består av to mindre leiligheter.

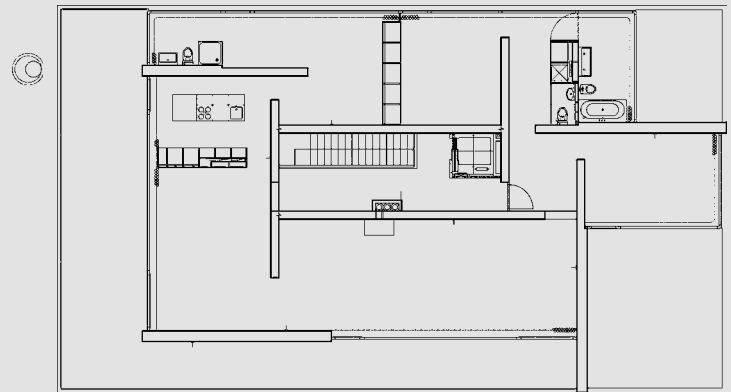
Betongskivene som bærer dekkene står vilkårlig forkjøvet i forhold til etasjen under. Så her er stripelast og punktlast i skjønn forening ulike fordelt på de ca 30 cm tykke betongdekkene som selv med føringer for elektrisitet, vannbåren varme, vann og avløp har kapasitet til å fordele de foran omtalte lastene.

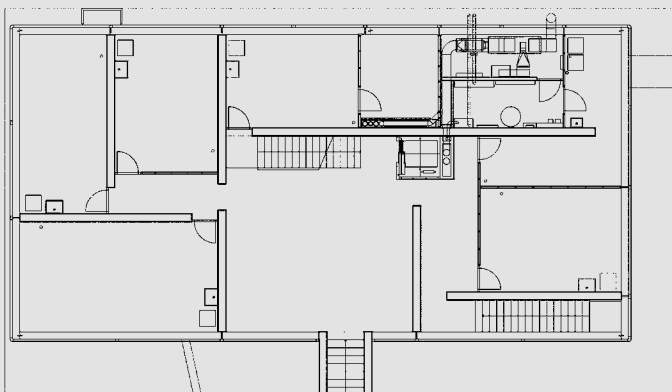
Plan 2. etasje

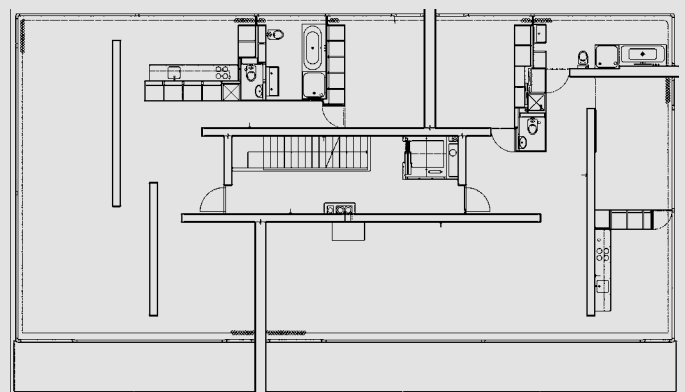
Plan 4. etasje

Plan 1. etasje

Plan 3. etasje

Ytterveggene er med få unntak (betong) glass fra gulv til tak. (Utkragede) dekker for balkonger, altaner, loggiaer (alt ettersom veggene løper) har kuldebrobrytere. Ditto vil jeg tro for betongvegger som er eksponert mot atmosfæren.

Huset gjør et enormt avklart og rent inntrykk. Til sammenligning: Nyere byvillaer og blokker, leilighetskomplekser i overstore enebolignende hus virker enormt masete,

uelegante. Bare måten glassbrystningen føres som en fortsettelse av glassveggen, bare separert fra denne med en liten fuge av luft, er imponerende. Det koster enorme krefter for arkitekten å få ting til å se ut og være så stillferdig og ukomplisert. Hemmeligheten er kontemplativ og undersøkende prosjektering. Ta og ha kontroll over alle elementer som skal inn i et hus, uansett vanskelighetsgrad. Kompleks, men ikke komplisert.

Et ektepar som ønsket å bygge sitt siste hus før aldershjemmet (de hadde restaurert og bebodd opptil flere verneverdige hus frem til pensjonsalderen) kom på en spasertur forbi boligblokken i Forsterstrasse. Fikk vite arkitektens navn og fikk ham til å tegne «hus med én vegg» – se neste side.

Kilde: Arkitekten og en befaring i oktober 2007
Foto: Walter Mair

Hus med én vegg Zürich, 2005

ARKITEKT: CHRISTIAN KEREZ, ZÜRICH

Tomten er liten, smal og relativt bratt og ligger i en vestvendt skråning med praktfull utsikt over Zürichsjøen. Et uformelig restareal mellom to offentlige gangveier, den ene med en trapp, ligger på husets nordside. På sydsiden danner en mur grenselinjen mot gangveien. Muren er løftet i nedre del for å heve terrenget og derved sannsynliggjøre godkjenningen av en underetasje.

En vannpost fra 1851 ligger inntil muren og vitner om stedets strate-

giske betydning for mennesker og dyr de siste 150 år, lenge før området ble avsatt i kommuneplaner til boligområde for villamessig bebyggelse. For oss et småhusområde?

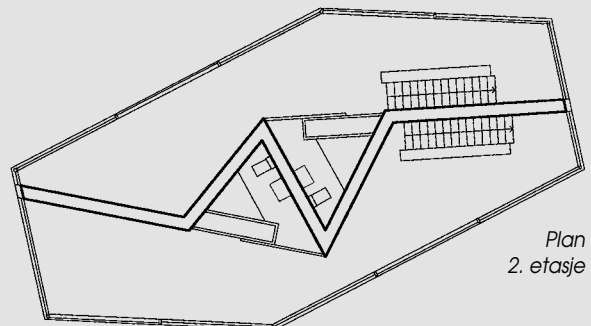
Atkomst skjer nedenfra, fra veien som definerer tomtens vestgrense. En huk i den omsluttende betongstøttemuren gir plass til oppstilling av fire biler, men uten snuplass på egen grunn.

Fra et inntrukket inngangsparti fører to inngangdører inn til de to leilighe-

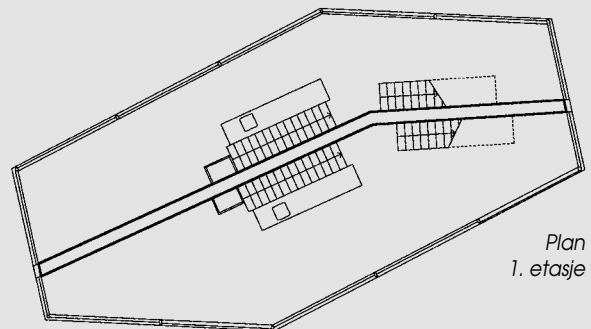

Fra soverommet i 2. etasje (fra leiligheten mot nord)

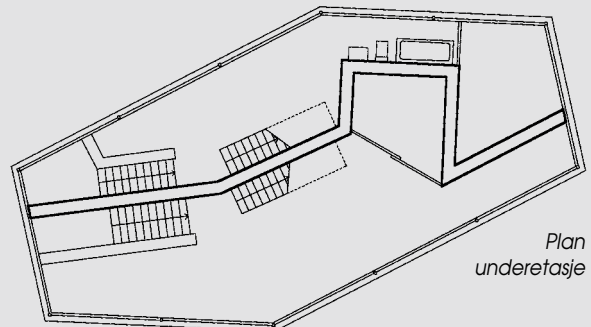
Trappen sett fra underetasjen (fra leiligheten mot syd)

*Plan
2. etasje*

*Plan
1. etasje*

*Plan
underetasje*

Fra soverommet i 2. etasje (fra leiligheten mot syd)

tene som er separert med den omtalte ene vegg av betong. Det er som planen viser ikke en hvilken som helst vegg, men en sikk-sakk-vegg med ulik begynnelse, utstrekning og endepunkt i hver etasje, alt etter hvor mye rom og utsikt (mot sjøen) den enkelte beboer, i den enkelt etasje, blir gitt.

På de bildene Kerez viste på en forelesning på AHO i høst så det raffe huset ut til å ha så smale interiører at man tvilte på at det kunne benyttes etter hensikten – å bo i. Byggherren innrømmer i en åpenhjertig samtale at de hadde samme tvil, men innså etter hvert at det med en tomanns-bolig (norddelen er en utleiedel) som program (for å klare økonomien) ikke var mange andre muligheter, hvis man ønsket den arkitekturen som de hadde forelsket seg i. Forsterstrasse hadde relativt store uterom (balkonger og altaner). Det måtte de gi avkall på her. Derimot har de fått enorme skyvevegger i glass og de lux franske dører. I tillegg en trapp fra «TV-kroken» ned til hagen og en liten terraflekk.

Huset er ett eneste stort rom med 2 $\frac{3}{4}$ trapper som visuell, akustisk og fysisk kommunikasjon. En skyvedør til trekant-badet gir en grad av privatsone i husets øverste etasje mens vinkjelleren, innenfor gjestebadet med badekar, de facto har vanlige dører som sikrer lyd- og luftgjennomgang.

To dører og en sluse skiller teknisk sentral for begge enhetene fra hovedboligen. Huset oppvarmes med varmepumpe. Balansert ventilasjon og vannbåren varme distribueres sammen med strøm til stikk og lys i vegg og betongdekkene.

Glemte jeg å si at byggherre og nyinnflyttet leietaker stortrives i huset? De lever med lys og skygge, sol og regn i en stadig skiftende scenografi som gir livet spenning og mening. Man må altså ikke være arkitekt og spenn gæren for å ha glede av å bo i et slikt hus. Det holder å være filmfotograf, psykoterapeut og selvstendig næringsdrivende. Og pensjonist! Ingen bruker hus så

intetst som denne kategori. De kunne da også ønske varmt velkommen midt på dagen. Og det passet meg vel!

Kilde: Arkitekten og en befaring i oktober 2007
Foto: Walter Mair

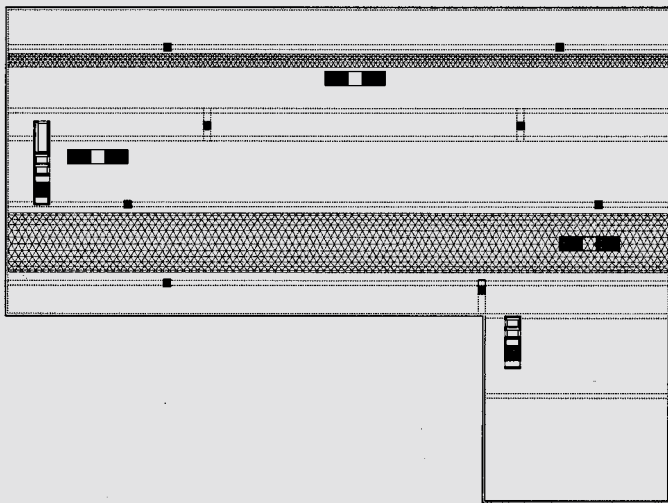
Museum for moderne kunst Warsawa, 2007

ARKITEKT: CHRISTIAN KEREZ, ZÜRICH

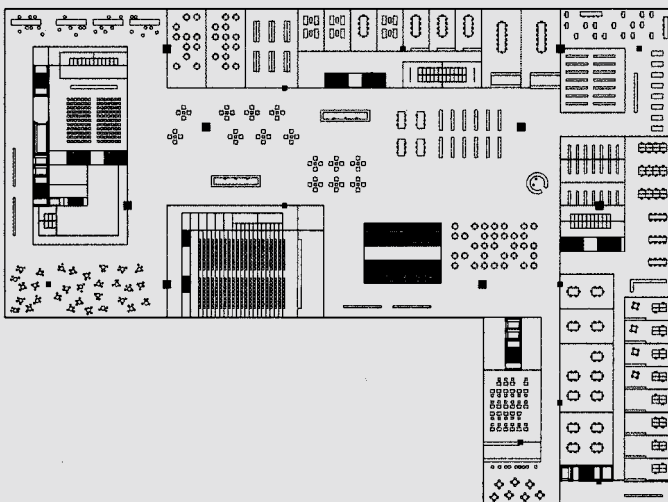
I skarp konkurranse med verdens beste arkitekter (etter prekvalifikasjon ble 178 kontorer gitt anledning til å konkurrere) vant Christian Kerez denne prestisjetunge arkitektkonkurransen om nye lokaler for Museum for moderne kunst i Warszawa. Nærmeste nabo er Kulturpalassets høyhus, et neoklassisistisk rabalder fra 1950-tallet i en dimensjon som selv et kunsthus med grunnflate på 10.000 m² har vanskeligheter med å hamle opp med.

Kerez legger sitt L-formede museum stille i ytterkanten av parken som en forlengelse av kulturpalasset, uten særlig forsøk på å hamle opp med naboen spektakulære ytre. Altså: Ikke et forøk på «tilpasning» eller «oppsluttende karakter», kun et egenvillig bidrag til kunsten og byen på fattige tre etasjer.

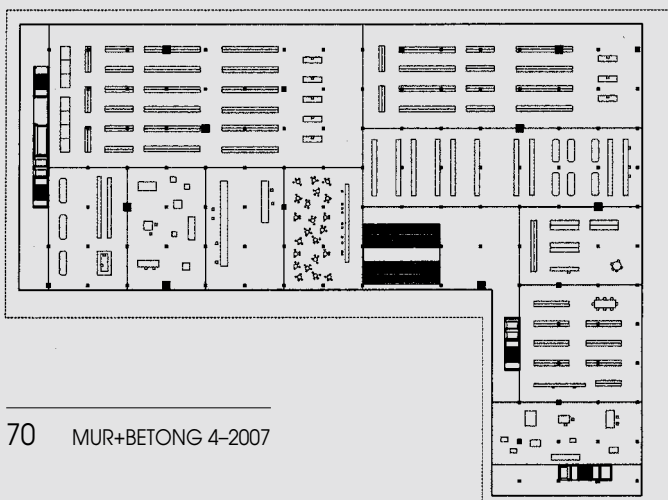
Men hvilken disposisjon og hvilke konstruktive og strukturelle overlegninger: 1 etasje – med en skog av piler satt i et 8,5 meters modulraster og som bærer et tykt betongdekke – er avsatt til den kommersielle delen av museet. Fra denne atkomstetasjen fører en monumentaltrapp opp til piano nobile og selve foyer-etasje hvor det statiske system er totalt endret og derfor etterlater en helt annen romvirkning med forspente betongdragere med stor konstruksjonshøyde. Toppetasjens

Plan 3. etasje

Plan 2. etasje

Plan 1. etasje

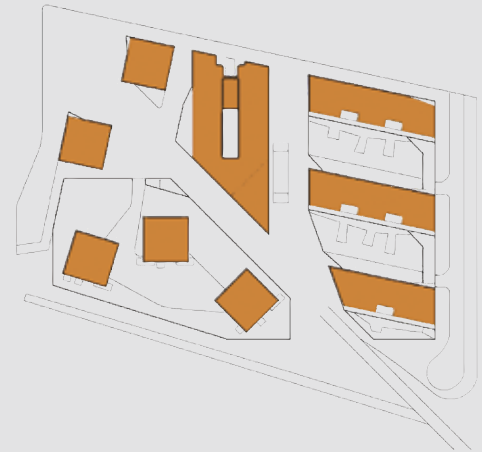

tak består delvis av ulike halvør av betong og glass. Det bæres av kun åtte enorme støtter og etterlater det ønskede inntrykk av et 10.000 m² stort enhetsrom som ifølge Kerez skal minne om en forsamlingssal, men som likevel innehar en viss fleksibilitet.

Museets direktør, som satt i juryen, er rasende og vil si opp jobben. Han føler seg overkjørt av den internasjonale delen av juryen med Daniel Liebeskind og Christine Binswanger (partner hos Herzog & deMeuron) i spissen.

Ryktene forteller at feiden og polsk riksdagstid er forbi, at gemyttene er falt til ro og at prosjekteringen kan starte.

Kilde: Arkitekten og Tech 21 11/2007
Illustrasjoner: Arkitekten

Boligområdet Nuovo Portello ex Alfa Romeo, Milano

ARKITEKT: CINO ZUCCHI

Cino Zucchi gjorde et utslettelig inntrykk med sin 3. premie i Brick 04 award (Wienerberger) for det typologisk og rikt kontekstuelle bolighuset i Venezia.

I Milanos utkant, på den nedlagte Alfa Romeo-fabrikken, ser vi en videreføring av et sterkt arkitektonisk språk som viser en større grad av generalitet, men også en klar sammenheng med den tidligere italienske rasjonalisme, dog rikere og mindre dogmatisk enn Aldo Rossi.

Dette er den første av tre områder som skal utvikles etter en byplan utformet av Gino Valle. Tre åtte-etasjes lameller orientert syd-nord og perpendikulært på hovedveien setter sine skuldre mot trafikkstøy og introduserer samtidig den arkitektoniske duften som forsterkes i de fem punkthusene – tårnene – som delvis som lamellblokkene inneholder subsidierte boliger (tårnene med tilløp til saltak), mens de tre vestligste og dansende blokkene inneholder dyrere leiligheter for det åpne marked.

Disse tårnene, hver på 14 etasjer, inneholder 2-spennere med dimensjonerte og distribuerte rom med store uterom som inntrukne loggiaer og utkragede balkonger og blanding av begge.

De subsidierte blokkene består av 3-spennere. Også disse leilighetene har gode uterom, men man undres unektelig over det faktum at disse

bare opptrer som inntrukne loggiaer, man-skal-likesom-ikke-være-på-utstilling-løsning eller det-er-noen-som-tror-at-vi-kommer-til-å-bruke-rommet-til-oppevaring. Man aner på fasadene at det dreier seg om en sjelden arkitektonisk rikhet midt oppi tilløp til rasjonalisme. Og at loggiaene i virkeligheten er innglasset, bidrar til en klar økologisk og energiriktig tenkning.

At frakken er vevd med murstein i flater som gir hold mot vindusåpninger og øvrige glassflater gir arkitekturen en troverdig presens som er sjelden, livfull og ordentlig på samme tid. Mursteinen er teglplater.

Kilde: Casa Bella
Foto: Arkitekten

